

Emigranti nie sú dobrodruhovia, slobodu treba chrániť, končí sa dokumentárna séria MÔJ EMIGRANT

TLAČOVÁ SPRÁVA

Dokumentárnu sériu siedmich filmov MÔJ EMIGRANT uzavrie už túto nedeľu 23. októbra 2022 posledný dokument PALO. Režisér Dominik Jursa spracoval príbeh rekvizitára Pala, ktorý spolu s rodinou emigroval do Rakúska takmer na poslednú chvíľu a medzi poslednými - v januári 1989. Novembrové udalosti sledoval z diaľky a predsa blízko od hraníc. Dnes trasu Bratislava – Viedeň absolvuje denne a pocit slobody si vie aj užívať, aj vážiť. Historici oceňujú tento filmársky projekt, podľa nich môže pomôcť mladej generácii pochopiť najmä dôležitosť ľudských práv v demokratickom štáte, pričom svedectvá emigrantov/emigrantiek majú nadčasový význam. Sériu vysielala Dvojka RTVS každú nedeľu o 20.10 hod.

„Sloboda je téma, ktorá ma na príbehu zaujíma najviac. Je to obrovská cnosť a veľká zodpovednosť. O to väčšia, keď po nej spútaný človek túži tak veľmi, že sa rozhodne nechať všetko za sebou a začať život takmer odznova. Ak nás tieto príbehy emigrantov niečo učia, je to to večné klišé, ktoré ale treba stále opakovať: sloboda je obrovským darom a luxusom, ktorý je v dejinách skôr výnimkou ako pravidlom. Je nebezpečné ako rýchlo na to zabúdame a ako rýchlo ju považujeme za automatickú. Nemalá časť spoločnosti slobodou, ktorú sme získali po 89. dnes dokonca priamo pohŕda. Preto je dôležité si tieto skutočnosti pripomínať a dokumentárne filmy sú na to skvelým komunikačným prostriedkom,“ povedal režisér Dominik Jursa.

Palo Barton – hlavný predstaviteľ filmu hovorí, že *„sloboda nemá len jednu podobu, buď ju máš, nosíš v sebe, alebo ju nemáš.“* V dokumente vidíme, ako sa emigrácia bytostne dotkla celej rodiny, cez autentickú konfrontáciu dvoch generácií vnímame aj to, ako zásadne zasiahla do života jeho syna.

„Nebol disidentom, ani dobrodruhom. Len obyčajným chlapom, ktorý mal rád knižky a muziku. Neveril v zlepšenie, tak odišiel za slobodou spolu s rodinou tesne pred pádom železnej opony. Z Rakúska sledovali československé novembrové udalosti a ako v Nemecku nadšený dav

rozoberal Berlínsky múr. Dnes sa spolu prechádzajú po stopách vlastnej emigrácie, kde začínali nový život. Kým sú dnes?," uvádza sa v oficiálnej synopse filmu PALO.

Režisér Dominik Jursa spolupracoval na projekte s producentkou série Barbarou Janišovou Feglovou zo spoločnosti Hitchhiker Cinema, z tejto spolupráce vyšiel aj jeho celovečerný debut *Zlatá zem* (2020) a dokument *Na hranici* (2018) zo série *Biele vrany a hrdinovia medzi nami*.

„Mám rád príbehy, cez ktoré sa dá rozprávať o dobe, v ktorej sa odohrávajú. Nechať všetko za sebou, odísť a začať odznova. V niektorých prípadoch už nebolo iné východisko, každopádne to však chce veľkú odvahu, ktorú, priznám sa, niekedy závidím. Odkaz filmov, ktoré sa zaoberajú emigráciou z totalitných režimov, je v túžbe po slobode. Čo sa na prvý pohľad môže javiť ako romantické, býva v prenesení na jednotlivca naplnené aj traumami a bolesťou,“ dodal Dominik Jursa, absolvent Vysokej školy múzických umení, kde študoval na katedre réžie dokumentárneho filmu. Vo svojej tvorbe sa zaoberá ekológiou, nacionalizmom, občianskou spoločnosťou a aktivizmom.

- Trailer dokumentu PALO: <https://vimeo.com/745736758>

Séria *MŮJ EMIGRANT* vychádza zo skutočných osudov konkrétnych ľudí, ktorých sa emigrácia zásadne dotkla v období rokov 1968 a 1989 a fatálne ovplyvnila nie len ich životy, ale aj ráz celej krajiny. Posledné roky totalitného zriadenia z Československa emigrovali stovky ľudí. Po zmene režimu sa vracali len jednotlivci. Za posledných 15 rokov odišlo zo Slovenska viac ako 360 000 ľudí, z toho 30% sú ľudia pod 30 rokov.

Politológ, prezident Inštitútu pre verejné otázky Grigorij Mesežnikov pripomína, že už tri desaťročia žijeme na Slovensku v podmienkach demokracie, slobody a štátnej samostatnosti. Berieme to ako samozrejmosť, ktorá bude trvať večne. Ale nemusí to byť tak. Demokraciu treba neustále rozvíjať a zveľaďovať, ináč zakrpatie a vyprázdni sa, premení na populistickú karikatúru seba samej. Slobodu treba chrániť pred jej vnútornými nepriateľmi, ináč ju stratíme v prospech milovníkov diktatúry.

„Dokumentárne filmy série Můj emigrant pomáhajú mladej generácii pochopiť rozmanité, niekedy na prvý pohľad skryté, súvislosti nášho života v demokratickom štáte, v slobodnej spoločnosti, ozrejmiť si dôležitosť ľudských práv, bez ktorých by dôstojný život ľudí nebol možný. Pomáhajú tiež nazrieť za zdanlivo neviditeľnú oponu, ktorá nás často oddeľuje od tých, ktorí prišli do našej krajiny, aby sa zachránili pred vojnou a prenasledovaním, aby svojou prácou si dokázali zaistiť živobytie, ktoré nedokázali si zaistiť vo svojich materských krajinách (a tým vlastne pomohli aj nášmu hospodárstvu), aby sa od nás naučili niečomu, v čom sme dobrí my, a zároveň aj nás priučili niečomu, o čom my vieme menej než oni,“ uzavrel Grigorij Mesežnikov.

Cieľom projektu *MÔJ EMIGRANT* je skúmať podobu emigrácie, ktorá ovplyvnila osudy mnohých slovenských rodín, vrátiť sa k stále živo diskutovanej téme, a reflektovať ju z pohľadu súčasného – odchádzaním a prichádzaním emigrantov aj imigrantov – každodenne formovaného Slovenska. Autormi/autorkami filmov v rámci série *MÔJ EMIGRANT* sú filmári/filmárky mladšej generácie - **Jana Bučka, Michal Fulier, Lena Kušnieriková, Jakub Julény, Edo Cicha, Jana Durajová, Martin Hnát, Dominik Jursa.**

➤ Trailer série: <https://vimeo.com/738629929>

Sériu oceňuje aj historik z Ústavu pamäti národa a – ako sám zdôraznil – aj ako stredoškolský učiteľ dejepisu Patrik Dubovský, podľa ktorého sú takto dramaticky spracované príbehy, raritou na slovenskej dokuscéne. *„Séria má i nadčasový význam, pretože nenásilne, no i nástojčivo ide pod kožu, do ponovembrových kín a obývačiek a nedáva na výber: mohol človek československej nenormalizácie dôstojne žiť, hovoriť, tvoriť, oslavovať boha? Ergo žiť v ako takej demokracii, byť slobodný, no nie „oslobodený“ či vedieť, že jeho práva človeka a občana nie sú len kliše alebo dôvod na rehot komunistickej verchušky. Preto svedectvá emigrantov, „mojich a našich“ sú aj naše jazvy, ale i hrdinstvá mnohých, ktorí zápasili a trpeli doma „pred“ železnou oponou,“* uviedol.

Záverečnou fázou celého projektu budú **vzdelávacie aktivity v rámci platformy Slovenský disent**, ktoré zastreší občianske združenie Charakter – Film Development Association vďaka finančnej podpore z verejných zdrojov prostredníctvom Fondu na podporu umenia, Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a Nadácie Slovenskej sporiteľne.

Na sérii *MÔJ EMIGRANT* sa koprodukčne podieľal **Rozhlas a televízia Slovenska**. Vývoj a produkciu filmov finančne podporili **Audiovizuálny fond** a **Ministerstvo kultúry SR**. Partnermi projektu sú **Ústav pamäti národa** a občianske združenie **CHARACTER – Film Development Association**.

Web projektu: <http://mojemigrant.sk>

Web producenta: <http://hitchhikercinema.sk>

Facebook: www.facebook.com/mojemigrant

Instagram: www.instagram.com/mojemigrant/

Zuzana Golianová
Mediálna podpora dokumentárnej série *MÔJ EMIGRANT*

17. október 2022, Bratislava

